

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

תבחינים להקצאת שעות למורים מובילי תרבות ומורשת (תו"מ) בבתי הספר בפקוח ממלכתי-יהודי לשנה"ל תש"פ

א. רקע:

בבתי הספר הממלכתיים-יהודיים נלמדים מקצועות היהדות: תרבות יהודית-ישראלית, תנ"ך, מחשבת ישראל, תורה שבעל-פה ומשפט עברי. כל אחד מתחומי דעת אלו מבקש לעורר, לצד המרכיבים העיוניים, גם לימוד חווייתי הפורץ את גבולות הכיתה ומשתף את כלל קהילת בית הספר.

1 מטרת תפקידו של מורה מוביל תרבות ומורשת:

הובלת צוות מורי מקצועות היהדות בבית הספר, לרבות: אחריות על פיתוח מקצועי של הצוות, השקעה בהגדלת מס' תלמידי המגמה, הובלת יוזמה פדגוגית במסגרת "יוזמו"פ" של תרבות יהודית-ישראלית (אם יש), בחירת הפעילות החווייתית של תרבות יהודית-ישראלית.

בבתי הספר העל יסודיים: להוביל ולטפח את תחומי הדעת: תרבות יהודית-ישראלית, מחשבת ישראל ותושב"ע ומשפט עברי.

בבתי הספר היסודיים: להוביל ולטפח את תחומי הדעת תרבות יהודית-ישראלית ותנ"ך.

להוביל ולטפח תחומים אלו בחיי בית הספר **מעבר** לשעות הוראת מקצועות היהדות.

2 תגמול:

ביסודי:

2 ש"ש למורה מוביל בשנת הלימודים.

בעל יסודי:

2 ש"ש למורה מוביל בבתי ספר בהם נלמדים המקצועות ב-9 כיתות תקניות ומעלה*.

1 ש"ש למורה מוביל בבתי ספר בהם נלמדים המקצועות ב-8 כיתות תקניות ומטה*.

*הערה: כיתת מגמה לבגרות תיספר ככיתה תקנית אחת.

ויובהו: השעות יינתנו למורה כאמור לשנה"ל עבורה מבוקשת ההקצבה בלבד.

ב. אוכלוסיית היעד:

בתי ספר המעוניינים להטמיע שיח תרבותי יהודי-ישראלי, לטפח את מקצועות היהדות בבית הספר, להוביל את מורי בית הספר שמלמדים את מקצועות היהדות, לטפח את תחומי דעת אלו מעבר לשעות ההוראה הפורמליות של מקצועות היהדות, לשלב פעילויות חווייתיות ומשמעותיות ולטפח את קהילת ביה"ס סביב הערכים העולים ממקצועות אלו.

ג. תנאי סף להגשת בקשה לקבלת שעות עבור מורה מוביל תרבות ומורשת

(1) בית ספר בפיקוח ממלכתי-יהודי בלבד.

(2) היקף הוראת מקצועות היהדות בבית הספר

א. על יסודי:

(1) **בתי ספר שש שנתיים (ז'-יב')** בהם נלמד המקצוע תרבות יהודית-ישראלית בכיתות ז'-ט' בהיקף 5 ש"ש לפחות על פי תכנית הלימודים ופרוס על שתי שכבות לפחות.

(2) **חטיבות ביניים עצמאיות (ז'-ט')** בהן נלמד המקצוע תרבות יהודית-ישראלית בכיתות ז'-ט' בהיקף 5 ש"ש לפחות על פי תכנית הלימודים ופרוס על שתי שכבות לפחות.

(3) **בתי ספר ארבע שנתיים (ט'-יב')** בהם נלמד המקצוע תרבות יהודית-ישראלית בכיתה ט' לפחות ש"ש אחת. **בנוסף לכך**, נלמד אחד ממקצועות הבחירה: תושב"ע ומשפט עברי או מחשבת ישראל, במסגרת השכלה כללית בכיתות י' ו/או במגמה לבגרות בכיתות יי-יב' בהיקף של לפחות 3 ש"ש הוראה לכל יחידת בגרות.

(4) **חטיבות עליונות עצמאיות (יי-יב')** בהן נלמד אחד ממקצועות הבחירה: מחשבת ישראל או תושב"ע ומשפט עברי, במסגרת השכלה כללית בכיתות י' ו/או במגמה לבגרות בכיתות יי-יב' בהיקף של לפחות 3 ש"ש הוראה לכל יחידת בגרות.

ב. יסודי:

(1) **בתי ספר א'-ו'** בהם נלמדים:

תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית בהיקף של 5 שעות ומעלה ופרוס על 3 שכבות גיל לפחות.

תחום הדעת תנ"ך בהיקף של 10 שעות ומעלה ופרוס על 4 שכבות גיל לפחות.

(2) **בתי ספר א'-ח'** בהם נלמדים:

תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית בהיקף של 5 שעות ומעלה ופרוס על 3 שכבות גיל לפחות בכיתות א-ו ובהיקף של 4 שעות בכיתות ז-ח.

תחום הדעת תנ"ך בהיקף של 10 שעות ומעלה ופרוס על 4 שכבות גיל לפחות בכיתות א-ו ובהיקף של 4 שעות בכיתות ז-ח.

(3) ביה"ס אינו מקבל בשנת הלימודים עבורה מבוקשת ההקצבה גמול ריכוז ממושרד החינוך עבור תנ"ך (יסודי בלבד) ו/או תרבות יהודית-ישראלית ו/או מחשבת ישראל/תושב"ע ומשפט עברי ו/או רכז יהדות (בבתי ספר משלבים דתיים-חילוניים).

(4) ביה"ס אינו מקבל בשנת הלימודים עבורה מבוקשת ההקצבה, תקציב עבור הובלת תרבות יהודית-ישראלית/יהדות/מחשבת ישראל/תושב"ע ומשפט עברי ממקור תקציבי אחר באגף מורשת כגון במסגרת אחד המיזמים המשותפים של אגף מורשת: תכנית "בארי", תכנית תל"י, תכנית "מארג", תכנית "רוח יהודית" וכדו'.

(5) ביה"ס אינו מקבל תקצוב שעות ריכוז במסגרת תקציב תגבור לימודי יהדות (תלמ"י) בשנת הלימודים עבורה מבוקשת ההקצבה.

(6) המורה שמיועד להיות מורה מוביל עומד בדרישות המפורטות להלן:

א. מורה מצוות בית-הספר בלבד ובעל רישיון הוראה ואישור העסקה.

ב. מורה בעל ותק של שנתיים הוראה לפחות במערכת החינוך הממלכתית, באחד ממקצועות היהדות המפורטים למעלה (יסודי: תרבות יהודית-ישראלית ו/או תנ"ך; על יסודי: תרבות יהודית-ישראלית ו/או מחשבת ישראל ו/או תושב"ע ומשפט עברי).

ג. מורה שמלמד את מקצועות היהדות בבית הספר בהיקף של רבע משרה לפחות.

ד. התחייבות המורה המוביל ומנהל בית הספר:

- 1) מנהל בית הספר מתחייב להגדיר שעה שבועית לשיבת הצוות.
- 2) מנהל בית הספר מתחייב כי המורים המלמדים את המקצועות הנ"ל יפגשו עם מדריך מצוות הפיקוח על תחום הדעת באחד מתחומי הדעת לעיל, לפחות פעמיים בשנה.
- 3) המורה המוביל מתחייב להשתתף בקהילת מורים מובילים בהיקף של 60 שעות לפחות במהלך שנת הלימודים הראשונה לקבלת ההקצבה. בכל שנה נוספת, ישתתף המורה בקהילת מורים מובילים בהיקף של 30 שעות לפחות במהלך אותה שנה עבורה מבוקשת ההקצבה.
- 4) מנהל בית הספר מתחייב להיפגש עם מדריך מצוות הפיקוח על תחום הדעת לפחות פעם אחת בשנה"ל, כדי לדון בפעילויות, בעיצובן ובהתאמתן לאוכלוסיית בית-הספר.

ה. הפעילות הנדרשת במהלך שנת הלימודים (חובה לקיים לפחות 3 סעיפים מתוך

סעיפים 1-6):

- 1) **בתי מדרש:** ייזום והובלה של פעילות בית-מדרשית לתלמידי ביה"ס (ניתן לשלב את קהילת בית הספר למשל: מורים ותלמידים; הורים, מורים ותלמידים; מפגשים בין דוריים). פעילות זאת תתקיים פעם אחת בשנה לפחות, בכל אחת משכבות הגיל, בה ישתתפו כל תלמידי השכבה.
- 2) **חדר מורים לומד:** ייזום והובלה של פעילות בית מדרשית לימודית וחוייתית לצוות ביה"ס בתחום החינוך לזהות יהודית-ישראלית. פעילות זאת תתקיים פעם בשנה לפחות.
- 3) **לוח השנה העברי:** ייזום, הובלה ומעורבות בדרכים לציון מועדים בלוח השנה בחיי בית הספר ובמרחב הבית-ספרי (לכלל באי בית הספר) כגון: טקסי חג ושבתי בית-ספריים, טקסים המציינים ימים ממלכתיים, אירועי פורים, "קירות מדברים" לקראת מועדים.
- 4) **פעילות חוייתית לתלמידי החטיבה העליונה:** אחריות לייזום והובלת פעילויות חוייתיות לתלמידי החטיבה העליונה (כיתות י-יב), המעשירות ומעמיקות את לימודי מקצועות היהדות.
- 5) **אחריות על תכניות בנושאי עמיות ותפוצות:** פרויקט בתי ספר תאומים אם יש, הטמעת יחידות הוראה בעמיות יהודית בקרב המחנכים ומורי המקצועות, והובלת כל נושא שקשור בעמיות יהודית המוטמע בבתי הספר.
- 6) **שיתוף פעולה עם בעלי תפקידים** בבית הספר ו/או גורמים בקהילה לצורך קידום יוזמות ופעילויות רב תחומיות התורמות ללימודי מקצועות היהדות ומעשירות אותם.

ו. חלוקת התקציב תבוצע באופן הבא:

- 1) 50% מהתקציב יחולק לבתי ספר יסודיים, ו-50% יחולק לבתי ספר על-יסודיים.
- 2) התקציב יחולק בין בתי הספר בכל אחת מהקבוצות הנ"ל ע"פ הניקוד שיינתן לכל ביי"ס, מהגבוה לנמוך, עד סיום התקציב.
- 3) אם יש שוויון בין הניקוד של בתי ספר, ביה"ס בעל מדד הטיפוח הגבוה יותר יקבל עדיפות.
- 4) על המורה המוביל לבצע את כל השעות המוקצות במהלך שנת הלימודים קרי ספטמבר-יוני.
- 5) אם נותר תקציב באחד מאגפי הגיל, ניתן יהיה לחלק יתרת תקציב זו לבתי ספר באגף הגיל השני, מעבר ל-50% מהתקציב שחולקו ע"פ סעיף ו.1, ובלבד שמדובר בבתי ספר העומדים בתנאי הסף.

ז. ניקוד לבתי ספר

1) בתי ספר על יסודיים:

* הניקוד ייעשה בהתאם לשנת הגשת הבקשה.

ניקוד שניתן לצבור בכל סוגי בתי הספר המפורטים בסעיף ג.2) במסמך זה:

- א. ביי"ס בו ניתנות שעות לתחומי הדעת ע"פ הנחיות המשרד - כמפורט בסעיף ג.2) א. - יקבל 10 נק'.
- ב. ביי"ס בו המורה המוביל עבר הכשרה או נמצא במהלך הכשרה אקדמית (תואר ראשון, תואר שני, הרחבת הסמכה) או בעל תעודת הוראה, המוכר להוראת אחד מן המקצועות הבאים: תרבות יהודית-ישראלית, מחשבת ישראל, תושב"ע ומשפט עברי – יקבל 10 נק'.
- ג. ביי"ס בו, מלבד המורה המוביל, ישנם מורים נוספים, שמלמדים אחד או יותר מתחומי הדעת הנ"ל, ועברו הכשרה או נמצאים במהלך הכשרה אקדמית (תואר ראשון, תואר שני, הרחבת הסמכה) או בעלי תעודת הוראה, המוכרים להוראת אחד מן המקצועות הבאים: תרבות יהודית-ישראלית, מחשבת ישראל, תושב"ע ומשפט עברי – יקבל 5 נק' עבור כל מורה.
- ד. ביי"ס שמקיים תאומות עם ביי"ס יהודי בתפוצות במסגרת התוכנית של משרד החינוך והסוכנות היהודית, ובו המורה שמיועד להוביל את המקצוע אחראי גם על נושא התאומות – יקבל 5 נק'.

ניקוד נוסף שניתן לצבור על פי מבנהו של בית הספר:

בתי ספר שש-שנתיים (ז'-יב') בלבד:

- ה. ביי"ס בו ניתנות שעות נוספות להוראת המקצוע תרבות יהודית-ישראלית בכיתות ז'-ט', מעבר לנדרש במארז מתנ"ה וכמפורט בסעיף ג.2) א.1). במסמך זה, יקבל 10 נק' עבור כל שעה שכבתית נוספת.
- ו. ביי"ס בו נלמד באחד מהמקצועות: מחשבת ישראל, תושב"ע ומשפט עברי במסגרת השכלה כללית בכיתות י' בהיקף של לפחות 1 ש"ש לכל כיתות השכבה לפחות ואין מגמה לבגרות בכיתות י"א-י"ב – יקבל 5 נק' עבור שעה שכבתית בכיתה י', ו-5 נק' נוספות עבור כל שעה שכבתית נוספת.
- ז. ביי"ס בו קיימת מגמה להרחבת 5 יח"ל באחד מהמקצועות מחשבת ישראל או תושב"ע ומשפט עברי ולא הייתה מגמת הרחבה כזו בשנה הקודמת לכך (מגמה חדשה) – יקבל 12 נק'.
- ח. ביי"ס בו קיימת מגמה להרחבת 5 יח"ל לבגרות באחד מהמקצועות הבאים: מחשבת ישראל, תושב"ע ומשפט עברי, יקבל 10 נק'.
- ט. ביי"ס שהפעיל בשנתיים שלפני הגשת הבקשה או מפעיל בשנת הגשת הבקשה יוזמה פדגוגית בתרבות יהודית-ישראלית בתכנית יוזמו"פ – יקבל 7 נק'.
- י. ביי"ס שהזמין פעילות חווייתית בתרבות יהודית-ישראלית מתוך רשימת הפעילויות באתר המפמ"ר – יקבל 5 נק'.

חטיבות ביניים עצמאיות (ז'-ט') בלבד:

- יא. ביי"ס בו ניתנות שעות נוספות להוראת המקצוע תרבות יהודית-ישראלית בכיתות ז'-ט' מעבר לנדרש במארז מתנ"ה, וכמפורט בסעיף ג.2) א.2). במסמך זה – יקבל 10 נק' עבור כל שעה שכבתית נוספת.
- יב. ביי"ס שהפעיל בשנתיים שלפני הגשת הבקשה או מפעיל בשנת הגשת הבקשה יוזמה פדגוגית בתרבות יהודית-ישראלית בתכנית יוזמו"פ – יקבל 7 נק'.
- יג. ביי"ס שהזמין פעילות חווייתית בתרבות יהודית-ישראלית מתוך רשימת הפעילויות באתר המפמ"ר – יקבל 5 נק'.

בתי ספר ארבע שנתיים (ט'-יב') בלבד:

יד. ביי"ס בו ניתנות שעות שכבתיות להוראת תרבות יהודית-ישראלית בכיתה ט' – יקבל עבור כל שעה שכבתית 5 נקודות.

- טו. ביי"ס בו נלמד באחד מהמקצועות: מחשבת ישראל, תושבי"ע ומשפט עברי במסגרת השכלה כללית בכיתות י' בהיקף של לפחות 1 ש"ש לכל כיתות השכבה לפחות ואין מגמה לבגרות בכיתות י"א-י"ב – יקבל 5 נק' עבור שעה שכבתית בכיתה י', ו-5 נק' נוספות עבור כל שעה שכבתית נוספת.
- טז. ביי"ס בו קיימת מגמה להרחבת 5 יח"ל באחד מהמקצועות מחשבת ישראל או תושבי"ע ומשפט עברי ולא הייתה מגמת הרחבה כזו בשנה הקודמת לכך (**מגמה חדשה**) – יקבל 12 נק'.
- יז. ביי"ס בו קיימת מגמה להרחבת 5 יח"ל לבגרות באחד מהמקצועות הבאים: מחשבת ישראל, תושבי"ע ומשפט עברי – יקבל 10 נק'.
- יח. ביי"ס שהזמין פעילות חווייתית בתרבות יהודית-ישראלית מתוך רשימת הפעילויות באתר מפמ"ר – יקבל 5 נק'.

בתי ספר שלוש שנתיים (י'-יב') בלבד:

- יט. ביי"ס בו נלמד באחד מהמקצועות: מחשבת ישראל, תושבי"ע ומשפט עברי במסגרת השכלה כללית בכיתות י' בהיקף של לפחות 1 ש"ש לכל כיתות השכבה לפחות ואין מגמה לבגרות בכיתות י"א-י"ב – יקבל 5 נק' עבור שעה שכבתית בכיתה י', ו-5 נק' נוספות עבור כל שעה שכבתית נוספת.
- כ. ביי"ס בו קיימת מגמה להרחבת 5 יח"ל באחד מהמקצועות מחשבת ישראל או תושבי"ע ומשפט עברי ולא הייתה מגמת הרחבה כזו בשנה הקודמת לכך (**מגמה חדשה**) – יקבל 12 נק'.
- כא. ביי"ס בו קיימת מגמה להרחבת 5 יח"ל לבגרות באחד מהמקצועות הבאים: מחשבת ישראל, תושבי"ע ומשפט עברי – יקבל 10 נק'.

(2) ניקוד לבתי ספר יסודיים (א'-ו' או א'-ח'):

*הניקוד יעשה בהתאם לשנת הגשת הבקשה.

- א. ביי"ס בו ניתנות שעות לתחומי הדעת ע"פ הנחיות המשרד - כמפורט בסעיף ג.2)ב. – יקבל 10 נק'.
- ב. ביי"ס בו המורה המוביל עבר הכשרה או נמצא במהלך הכשרה אקדמית (תואר ראשון, תואר שני, הרחבת הסמכה) או בעל תעודת הוראה המוכר להוראת אחד מן המקצועות הבאים: תרבות יהודית-ישראלית, תנ"ך/מקרא, מחשבת ישראל, תושבי"ע ומשפט עברי – יקבל 10 נק'.
- ג. ביי"ס בו, מלבד המורה המוביל, ישנם מורים נוספים שמלמדים תרבות יהודית-ישראלית ו/או תנ"ך, ועברו הכשרה או נמצאים במהלך הכשרה אקדמית (תואר ראשון, תואר שני, הרחבת הסמכה) או בעלי תעודת הוראה המוכר להוראת אחד מן המקצועות הבאים: תרבות יהודית-ישראלית, תנ"ך/מקרא, מחשבת ישראל, תושבי"ע ומשפט עברי – יקבל 5 נק' עבור כל מורה.
- ד. ביי"ס בו ניתנות שעות נוספות להוראת המקצועות תרבות יהודית-ישראלית ו/או תנ"ך, מעבר לנדרש במארו מתנ"ה, וכמפורט בסעיף ג.2)ב של מסמך זה – יקבל 10 נק' עבור כל שעה שכבתית.
- ה. ביי"ס שמקבל הדרכה בתרבות יהודית-ישראלית ו/או תנ"ך על ידי מדריך מצוות הפיקוח על תחום הדעת: לפחות 4 מפגשים בני שעה וחצי עם צוות המורים שמלמדים את אחד ממקצועות היהדות – יקבל 15 נקודות.
- ו. ביי"ס שהפעיל בשנתיים שלפני הגשת הבקשה או מפעיל בשנת הגשת הבקשה יוזמה פדגוגית בתרבות יהודית-ישראלית בתכנית יוזמו"פ – יקבל 7 נק'.
- ז. ביי"ס שהזמין פעילות חווייתית בתרבות יהודית-ישראלית מתוך רשימת הפעילויות באתר מפמ"ר – יקבל 5 נק'.

ח. ב"ס שמקיים תאומות עם ב"ס יהודי בתפוצות במסגרת התוכנית של משרד החינוך והסוכנות היהודית, ובו המורה שמיועד להוביל את המקצוע אחראי גם על נושא התאומות – יקבל 5 נק'.

ח. בקרה ועיצומים

- (1) תקצוב מוסד חינוך במסגרת קול קורא זה יתבצע בתנאי שמוסד החינוך לא מתקצב בדרך נוספת, לרבות קול קורא אחר, עבור אותה פעילות.
- (2) בתי הספר יידרשו להגיש דוח ביצוע שנתי מפורט בהתאם לדרישות המזכירות הפדגוגית עד ליום 31 באוגוסט בשנת הפעילות.
- (3) אם בית הספר לא יגיש דוח ביצוע במועד הקבוע לעיל כנדרש על ידי המזכירות הפדגוגית בלא שנמצא הסבר שיניח את דעתה של היחידה המקצועית, יקוזזו שעות הלימוד שהוקצו לבית הספר לכל השנה במסגרת קול קורא זה.
- (4) אם יימצא כי בית הספר לא מלמד בהתאם לתכנית הלימודים המאושרת, יקוזזו השעות שהוקצו לבית הספר לכל השנה, וכן ניתן יהיה, בהתאם לשיקול דעתה של וועדת ההקצבות ועל בסיס המלצת הגורם המקצועי, לדחות בקשת בית הספר לקבלת שעות בשנה שלאחר מכן.
- (5) אם יימצא ב"ס אשר לא עשה שימוש בשעות שניתנו לו על מנת להוביל את תחום תרבות ומורשת כפי שאושר לו, יקוזזו השעות שהוקצו לבית הספר לכל השנה במסגרת קול קורא זה, וכן ניתן יהיה, בהתאם לשיקול דעתה של וועדת ההקצבות ועל בסיס המלצת הגורם המקצועי, לדחות בקשת בית הספר לקבלת שעות בעניין זה, בשנה שלאחר מכן.
- (6) המשרד רשאי לדרוש כל פרט או מסמך מאת הבעלות כתנאי לביצוע תשלום.
- (7) יובהר כי אי-הגשת דו"ח ביצוע באופן שייקבע ע"י המשרד, עלולה להביא לביטול חלקי או מלא של התקצוב, בהתאם לשיקול דעתו הבלעדי של המשרד.
- (8) בעניין תקצוב שעות הוראה, ניצול השעות ידווח בטופס מקוון/רגיל באופן מפורט.
- (9) אם יתברר, לאחר הקצאת התקציב, כי מוסד החינוך שהגיש בקשה להצטרף לתכנית המפורטת בקול הקורא לא עמד בקריטריונים ובתנאים האמורים או כי הציג מצג שווא, משרד החינוך רשאי לקזז את התקציב שהוקצה מכל תשלום אשר ישולם לבעלות ובכלל זה מכספים המועברים מהמשרד לבעלות.
- (10) הקצאת השעות מותנית בקיומו של תקציב ובאישור ועדת ההקצבות.